

Historien bag "Sus den fagre so"

Tekst: Bent Rasmussen

Fotos: John G. Dinesen

Billedbogen "Sus den fagre so", som Ursula Seeberg modtager Danmarks Skolebibliotekarers Børnebogspris 2004 for, måtte gå så frygteligt meget igennem, inden den endelig udkom i 2003 på Forlaget Forum. Men først lidt om historien om vildsvinene, Sus, Scrofa og Ferus.

"Sus den fagre so" er et meget selvstændigt og selvbevidst vildsvin, som der – efter Ursula Seebergs mening – er alt for lidt plads til "i vores ordentlige og renlige lille land". Sus er et attraktivt ungsvin, som ornerne slås om, men hun er ikke sådan at betage. Hun går sine egne veje, men finder sammen med de to unge orner, Scrofa og Ferus. De tumler rundt og har det herligt og finder et lille paradis i en lille skov med dyrkede marker omkring, men efter et stykke tid sætter bønderne hegn om skoven. Men livet inden for hegnet er ikke noget for Sus, så hun springer over hegnet. Hun er et ægte vildsvin. Hun har svært ved at finde et sted, hvor hun kan bo. Hun finder dog frem til en fredelig lille skov, hvor hun laver en grise-gryde – og snart er det slut med ensomheden: hun føder fem bitte små, sribede griseunger. Hun forstår at leve ganske usynligt i den lille skov i Sønderjylland, og det eneste hun husker fra sin egen tid som lille gris er en vise, som hun så også lærer sine egne små grise:

Før du ud i verden går,
nyd din sidste mælketår.
Siden må din tryne harve
frem af jorden rod og larve.

Også i griseverdenen er der åbenbart et "syndefald"!

En herlig billedbog med pragtfulde naturalistiske billeder, der må være lavet med et stort og humoristisk overskud.

"Jeg går ind for at bevare naturens mangfoldighed. Derfor har jeg lavet denne bog." (Ursula Seeberg i pressemeddelelse fra Forlaget Forum i.f.m. udgivelsen af "SUS – den fagre so" i 2003)

Hvor har du fået ideen til "Sus, den fagre so"?

"Det er faktisk sjovt, for det er helt min egen idé. For nogle år siden fandt man ud af, at der faktisk levede vildsvin i naturen omkring Øster Lindet i Sønderjylland. Jeg syntes, det var interessant, at der var vildsvin i Danmark. Måske har jeg nogle romantiske forestillinger om et land med vilde dyr. Vi synes, det er fedt, hvis der svømmer en elg over Øresund. "Skyd den ikke," siger vi. Historien om vildsvinene ved Øster Lindet blev sidende i mit hoved, fordi jeg syntes, det var en sjov historie. Et år var der en konkurrence med temaet flygtninge, og jeg tænkte, at jeg kunne lave en historie om indvandring, "de sorte svin", men det fik jeg så aldrig gjort. Jeg fortalte om min idé til forfatteren Charlotte Blay, der straks var tændt på ideen og gerne ville lave noget sammen med mig. Hun udfordrede mig – og det er jeg hende dybt taknemlig for – og så gik vi i gang. Og det blev et større og større brød i ovnen. Charlotte Blay skrev en synopsis,

og så søgte vi penge til at lave den og fik bingo med det samme. Det endte imidlertid med, at den historie, hun skrev, kunne jeg slet ikke lave illustrationer til. Jeg havde alt for mange ideer selv, og det var svært for hende at blive "kommanderet" rundt efter mine ideer. Det var ligesom mig, der ville skrive med hendes hånd. Men en dag sad jeg og læste i en bog om Danmarks natur, og på et sekund var den der, da jeg læste den latinske betegnelse for det europæiske vildsvin, Sus scrofa ferus, skovens vilde svin, der blev til Sus, Scrofa og Ferus, og så blev det bare rigtig sjovt. Ja, det er noget af det sjoveste, jeg har været med til. Her kunne jeg jo også let få forfatteren til at ændre og rette!"

Jeg er uddannet på Skolen for Brugskunst 1975-80, og siden hen har jeg naturligvis haft mangfoldige job, bl.a. har jeg undervist på animationskolen, arbejdet for museer, Danmarks Naturfredningsforening, børneteatre osv. – men for tiden altså mest med børnebøger. Men faktisk er jeg sjældent "i skøn harmoni med mit dejlige fag". For mig er det svært, fuldt af tvivl og kriser, op og ned. Det er vel et håndværk, hvor jeg – desværre – ikke bare kan håndtere værktøjet præcis, som jeg gerne vil... - Og som man ser: jeg har ikke rigtig noget fornuftigt at sige om det... - Så det er nok bedst, jeg bare bliver ved med at øve mig. Kilde: Center for Børnelitteraturs hjemmeside

Vildsvin findes stadig

Alle grise (tamsvin) stammer fra vildsvin. For ca. 200 år siden blev de vilde vildsvin helt udryddet i Danmark, fordi man drev jagt på dem.

Nu holdes vildsvin som husdyr. Nogle af disse er løbet ud i skoven. Så i dag kan man træffe vildsvin i visse danske skove. Der drives igen jagt på vildsvin i Danmark. I andre lande i Europa kan man også opleve vilde vildsvin.

Vildsvinet lever i store skove med sumpe og søer. Føden finder den ved at rode i jorden med sin tryne.

Vildsvinesoen føder 6-8 stribe-de smågrise. De følges snart med soen ud for at finde mad.

Kilde: "Grise". Af Elvig Hansen. I samarbejde med Dyrenes Beskyttelse og Landbrugsrådet. Skarv/Høst, 1997.

Men den gik ikke bare glat igennem!

"Nej, det viste sig nemlig, at Gyldendal ikke ville udgive den. Man kunne ikke – sådan forstod jeg det i hvert fald – skrive noget om det industrialiserede landbrug i en børnebog, og den var i bund og grund politisk og småfeministisk!! Det var egentligt grundlæggende morsomt, men samtidig blev jeg også rasende, for den var blevet syltet i et halvt år. Jeg havde fået mine penge og troede, at den hellige grav var vel forvaret, men enden på det hele blev, at Gyldendal ikke ville udgive den. Jeg blev både ked af det og sur og ønskede, at det hele blev komposteret, og det skulle jeg nok selv klare. Det hårde var, at det jo havde været så sjovt at lave den, og jeg kunne rigtig godt lide den. Jeg

har godt nok aldrig ment, at jeg var forfatter, så derfor var jeg helt på det rene med, at teksten skulle gennemgås. Gyldendal foreslog så, at billederne blev bevaret, og at en anden skulle skrive en ny tekst, men det kunne jeg simpelt hen ikke have. Tegninger og tekst var jo blevet til som en helhed, men så blev jeg ledt hen til forlagsredaktør Lotte Nyholm på Forlaget Forum for at få Forum til at udgive den. Faktisk var "Sus..." allerede solgt til udlandet, så Lotte Nyholm og jeg sad en hel dag og arbejdede med teksten, og det var skidegodt. Det viste sig selvfølgelig, at der skulle stå meget mindre, end jeg havde skrevet. Desværre fik Lotte Nyholm sådan en migræne af det – og det har jeg stadigvæk lidt dårlig samvittighed over – men den tekst, der blev tilbage, var bare rigtig. Jeg er ikke forfatter, og jeg har kun gået 7 år i skole, så jeg havde hele tiden været klar over, at teksten skulle gennemgås på en ordentlig måde."

Heldigvis endte eventyret lykkeligt! Til lykke med det!

Vildsvin

Vildsvinet – *Sus scrofa ferus* – 150 + 25 cm, er meget kraftigt af bygning, med højt skulderparti, kraftige forben, en sammentrykt krop og et stort kegleformet hoved. Hålen er kort og tynd med en hårdusk i spidsen. Store orner kan veje over 200 kg. Pelsen er grov og strid og består af lange, kraftige, brune, børster og en underpels af gulbrune, krusede uldhår. Farven er fra gråbrun til mørkebrun eller næsten sort. Ungerne er brunlige med lyst gullige længdestriber. Hugtænderne kan hos ornen blive over 20 cm lange og rager et stykke ud af munden. Karakteristisk for vildsvinene er en meget kraftig, sødlig lugt.

Kilde: "Danmarks dyreverden", bd. 10, side 210.